

HANDREIKING INTERVISIE SCHEMATHERAPIE

Versie 1. najaar 2026

Het doel van deze handreiking is het bieden van handvatten voor het vormgeven van intervisie binnen de schematherapie. Het document geeft advies over een passende opzet en mogelijke structuur, zodat intervisie beter aansluit bij de leerbehoeften van zowel de individuele leden van de vereniging als de intervisiegroep als geheel. De beschreven methodieken bieden een gemeenschappelijke taal, wat kan bijdragen aan een gevoel van veiligheid en openheid binnen de intervisiegroep.

Intervisie binnen de psychotherapie kan vanuit het perspectief van de schematherapie worden omschreven als een gestructureerde vorm van collegiale uitwisseling, waarbij therapeuten elkaar op basis van gelijkwaardigheid ondersteunen bij het verhelderen van casuïstiek, het versterken van hun therapeutische houding en het uitvoeren van interventies. Binnen de schematherapie-intervisie ligt de nadruk op het herkennen en begrijpen van schema's, modi en therapeutische valkuilen, zowel bij de cliënt als bij de therapeut. Daarnaast biedt intervisie ruimte om vaardigheden en interventies, zoals limited reparenting, experiëntiële technieken en het vormgeven van een gezonde therapeutische relatie, verder te ontwikkelen en te oefenen.

BELANGRIJKE INGREDIËNTEN VOOR GOEDE INTERVISIE

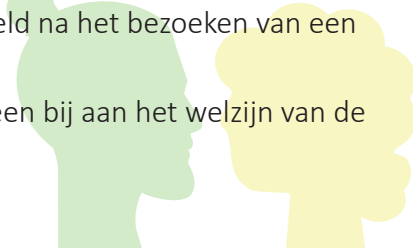
Aan de volgende punten kan gedacht worden voor het vormgeven van intervisie:

Richtlijnen vorm

- Bespreek bij de start van een intervisiegroep wat ieders verwachtingen zijn en welke structuur er toegepast wordt, dit verhoogt namelijk de veiligheid. Gedacht kan worden aan het verdelen van taken zoals een (roulerende) voorzitter, notulist en lijst van inbrengers.
- Bespreek bij de start van een intervisiegroep hoe ieder veilig naar zijn eigen schema's en modi kan kijken tijdens het bespreken van casuïstiek, dit is namelijk een essentieel onderdeel van de intervisie en vraagt om een veilig klimaat.
- Spreek af dat ieder vooraf nadenkt wat ieder wil inbrengen, zodat de tijd van de intervisiebijeenkomst optimaal benut kan worden.

Richtlijnen werkwijze

- Bespreek casuïstiek aan de hand van een van de intervisiemethodes (zie de tabel op de volgende pagina), waarbij in schematherapeutische taal gesproken wordt, er nagedacht wordt over welke schematherapeutische technieken er toegepast kunnen worden, de limited reparenting geëvalueerd wordt en de interactie tussen de schema's en modi van cliënt en therapeut aan bod komt.
- Naast het bespreken van casuïstiek, tijdens de intervisiebijeenkomst, kunnen nieuwe inzichten en schematherapeutische technieken gedeeld en geoefend worden. Bijvoorbeeld na het bezoeken van een congres, het volgen van een cursus of het lezen van literatuur.
- Zorg dat zelfzorg regelmatig op de agenda staat. Dit draagt namelijk niet alleen bij aan het welzijn van de therapeut, maar ook aan een veilige en effectieve therapeutische relatie.

Richtlijnen proces & evaluatie van de interventie

- Evalueer de interventiegroep jaarlijks, kijk daarbij naar de vorm, de werkwijze en het gevoel van veiligheid.

FREQUENTIE EN GROEPSGROOTTE

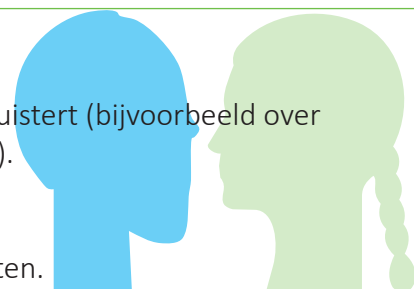
Voor de frequentie, groepsmaat en andere richtlijnen zie de registratiereglementen van de Vereniging voor Schematherapie, op <https://www.schematherapie.nl/opleiding-registratie> of scan de qr-code.

INTERVISIEMETHODEN BINNEN DE PSYCHOTHERAPIE TOEGESPITST OP SCHEMATHERAPIE

Intervisiemethode	Korte algemene beschrijving	Toepassing binnen schematherapie
Balintmethode	Onderzoek van gevoelens, fantasieën en relationele processen in de therapeut-cliëntrelatie.	• Herkennen van geactiveerde modi bij de therapeut. • Herkennen van overdracht en tegenoverdracht in schematermen. • Versterken van de Gezonde Volwassene van de therapeut.
Roddelmethode	Groep bespreekt de casus vrijuit terwijl de inbrenger luistert, waarna reflectie volgt.	• Herkennen van modi van cliënt en therapeut. • Zichtbaar maken van verborgen schema's en valkuilen. • Herkennen van overdracht en tegenoverdracht in schematermen.
Socratische methode	Systematisch doorvragen met inzichtgevend vragen; geen adviezen.	• Onderscheiden van schema's, modi en reële feiten. • Activeren van de Gezonde Volwassene door zelfreflectie. • Vragen richten zich op de behoeften van Kwetsbare Kind en Ouder-modi.
Incidentmethode	Bespreken van een concreet lastig moment ("incident") in de therapie.	• Analyseren van (wisseling van) verschillende modi tijdens het incident. • Koppelen van interventies (stoelentechniek en rescripting). • Inzicht in eigen automatische reacties/schema's.
Oplossingsgerichte methode	Focus op wat werkt, op uitzonderingen en gewenste toekomst.	• Versterken van de Gezonde Volwassene in interventies. • Zoeken naar momenten waarop helpende modi actief waren. • Formuleren van helpende responsen op Veeleisende/ Kritische Ouder- of Kind-modi.
Roterende voorzittersmethode	Elke sessie een andere gespreksleider met een vaste structuur.	• Heeft als doel om te voorkomen dat de groep in Kritische- of Reddersmodi "schiet". • Inbrenger formuleert een schemagerichte vraag. • Biedt veiligheid en begrenzing.
Reflectieve team-/ praktijkmethode	Groep reflecteert onderling terwijl inbrenger luistert (reflecting team).	• Herkennen van parallelprocessen en teammodi. • Toepassen van schemataal op teamdynamiek. • Versterken van gezamenlijke Gezonde Volwassene in het team.

STAPPENPLAN PER INTERVISIEMETHODE

Intervisiemethode	Stappenplan
Balintmethode	1. Opening en kader schetsen. 2. Casuspresentatie door inbrenger. 3. Verhelderende vragen vanuit de groep. 4. Groep bespreekt casus terwijl inbrenger luistert (modi, schema-resonantie en relationele patronen). 5. Inbrenger koppelt terug (eigen modi en schema's). 6. Gezamenlijke samenvatting en schematherapeutische interventies formuleren.
Roddelmethode	1. Korte casusintroductie en vraag. 2. Inbrenger keert zich om en luistert stil. 3. Groep "roddelt" over casus (modi van cliënt en therapeut, schema-echo en valkuilen). 4. Inbrenger luistert naar samenvatting. 5. Inbrenger reflecteert op inzichten. 6. Gezamenlijke afronding.
Socratische methode	1. Inbrenger formuleert een inzichtgerichte vraag. 2. Groep stelt feitelijke, open verhelderingsvragen. 3. Socratische dialoog: doorvragen naar schema's, modi, behoeften van het Kind, Ouderboodschappen en Gezonde Volwassene. 4. Inbrenger integreert inzichten. 5. Korte gezamenlijke afronding.
Incidentmethode	1. Inbrenger beschrijft een concreet incident. 2. Groep stelt verhelderingsvragen. 3. Analyseren van (wisseling) verschillende modi tijdens het incident bij cliënt en therapeut. 4. Verkennen van mogelijke interventies (begrenzen, rescripting en stoelenwerk). 5. Inbrenger benoemt wat wordt meegenomen. 6. Gezamenlijke samenvatting.
Oplossingsgerichte methode	1. Inbrenger benoemt gewenste uitkomst. 2. Groep onderzoekt wat al werkte (gezonde modi en succesmomenten). 3. Identificeren van krachten en hulpbronnen. 4. Groep formuleert mogelijke oplossingen gekoppeld aan schema en modi. 5. Inbrenger formuleert een concreet actieplan.
Roterende voorzittersmethode	1. Voorzitter introduceert structuur van de bijeenkomst. 2. Casuspresentatie door inbrenger met schemagerichte vraag. 3. Verheldering door korte vragen van de groep. 4. Bespreking in vaste rondes: hypothesen, schema-/modi-analyse en interventie-ideeën. 5. Inbrenger reflecteert. 6. Voorzitter sluit af met kerninzichten.
Reflectieve team-/praktijkmethode	1. Inbrenger introduceert casus en vraag. 2. Groep luistert actief. 3. "Reflecting team" bespreekt casus terwijl inbrenger luistert (bijvoorbeeld over schema's, modi, parallelprocessen en teamdynamiek). 4. Inbrenger reageert op wat resoneert. 5. Gezamenlijke integratie van inzichten. 6. Afronding met schematherapeutische aandachtspunten.

Mogelijke laatste stap bij elke methodiek

Sta kort stil bij: wat neemt ieder mee uit de ingebrachte casus en vraag van de inbrenger?

BRONVERMELDING

Intervisiemethode	
Balintmethode	Balint, M. (1957). The doctor, his patient and the illness. Pitman Medical Publishing. (https://ia601501.us.archive.org/18/items/in.ernet.dli.2015.139200/2015.139200.The-Doctor-His-Patient-And-The-Illness_text.pdf)
Roddelmethode	Hendriksen, J. (2012). Intervisie bij werkproblemen: Methodiek en begeleiding (9e herz. dr.). Boom Lemma Uitgevers.
Socratische methode	Nelson, L. (1949). Socratic method and critical philosophy. Yale University Press.
Incidentmethode	Flanagan, J. C. (1954). The critical incident technique. Psychological Bulletin, 51(4), 327–358. https://doi.org/10.1037/h0061470
Oplossingsgerichte methode	De Shazer, S. (1985). Keys to solution in brief therapy. W.W. Norton.
Roterende voorzittersmethode	Hendriksen, J. (2012). Intervisie bij werkproblemen: Methodiek en begeleiding (9e herz. dr.). Boom Lemma Uitgevers.
Reflectieve team-/ praktijkmethode (Reflecting Team)	Andersen, T. (1987). The reflecting team: Dialogue and meta-dialogue in clinical work. Family Process, 26(4), 415–428. https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1987.00415.x (PubMed)

SAMEN STERK IN SCHEMATHERAPIE

